

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 31.03.1954 Časová verzia predpisu účinná od: 23.12.1956 do: 31.12.1965

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

17

Vládne nariadenie

zo dňa 12. februára 1954

o platových pomeroch zamestnancov štátneho aparátu

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 14 ods. 1 zákona č. 2/1954 Zb., o štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej republiky na rok 1954:

§ 1

Základné ustanovenia

(1) Náš ľudovodemokratický štát plní pri budovaní socializmu významné hospodárskoorganizačné a kultúrno výchovné úlohy. Na plnení týchto veľkých úloh sa podstatnou mierou podieľa štátny aparát. Úlohy štátneho aparátu pri výstavbe socialistického poriadku, najmä organizácia hospodárstva a všestranné rozvíjanie kultúrno výchovnej činnosti na nových socialistických zásadách, sú veľmi zložité a kladú vysoké požiadavky a nároky na politickú a odbornú úroveň pracovníkov štátneho aparátu.

(2) Jedným z hlavných predpokladov pre zlepšenie práce štátneho aparátu je hmotné zainteresovanie jeho pracovníkov na nepretržitom raste ich politickej a odbornej úrovne a v súvislosti s tým i na lepších výsledkoch ich činnosti.

(3) Preto sa platové pomery pracovníkov štátneho aparátu, v súlade so socialistickou zásadou určovania odmeny za prácu podľa jej akosti, jej množstva a spoločenského významu, upravujú na základe systemizácie osobných stavov, funkčných miest a funkčných platov.

§ 2

Rozsah platnosti nariadenia

(1) Toto nariadenie sa vzťahuje na zamestnancov rozpočtových organizácií s výnimkou

- a) príslušníkov závodných jednotiek požiarnej ochrany z povolania a štátneho požiarneho dozoru, členov závodnej stráže a zamestnancov v zariadeniach spoločného stravovania,
- b) zamestnancov, ktorí v organizáciách plniacich kultúrne, sociálne alebo iné osobitné úlohy konajú odborné práce (pedagogické, zdravotnícke, umelecké a vedecké) priamo súvisiace s plnením týchto úloh,
- c) sudcov, prokurátorov a právnych čakatelov,
- d) robotníkov zamestnaných v organizáciách s činnosťou prevažne hospodárskej povahy.

(2) Toto nariadenie sa nevzťahuje na zamestnancov rozpočtových organizácií v odbore Ministerstva národnej obrany; v odbore Ministerstva vnútra sa vzťahuje iba na zamestnancov civilných zložiek.

§ 3**Systemizácia osobných stavov, funkcií a funkčných platov**

Systemizácia určuje osobné stavy zamestnancov a ich platy podľa obťažnosti, rozsahu a spoločenského významu úloh nimi obstarávaných tak, že pre jednotlivé rozpočtové organizácie, prípadne pre určité skupiny týchto organizácií alebo pre jednotlivé skupiny zamestnancov určuje

- a) nomenklatúru funkcií a funkčných platov s charakteristikou funkčnej činnosti a predpokladmi potrebnými pre zastávanie určených funkcií (kvalifikačné predpoklady),
- b) celkový počet funkčných miest a druh funkcií podľa nomenklatúry funkcií a funkčných platov,
- c) celkový náklad na funkčné platy.

§ 4**Ustanovenie zamestnancov na funkčné miesta**

(1) Zamestnancov na ostatné funkčné miesta ustanovuje a z nich odvoláva, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak, vedúci rozpočtovej organizácie, spravujúci príslušný systemizovaný osobný stav alebo orgán ním na to splnomocnený.

(2) Prezident republiky ustanovuje a odvoláva prednostov diplomatických misií, námestníkov ministra predsedu Štátneho úradu plánovacieho, predsedu Štátneho úradu štatistického, vedúceho Sekretariátu prezidenta republiky a ostatných vedúcich zamestnancov Kancelárie prezidenta republiky. Vedúceho Úradu predsedníctva vlády, námestníkov ostatných ministrov, splnomocnenca ministra štátnej kontroly pre Slovensko a vedúcich (predsedov) úradov postavených na roveň ústredným úradom s výnimkou predsedu Štátneho úradu štatistického ustanovuje a odvoláva vláda.

(3) Zamestnancov na ostatné funkčné miesta ustanovuje a z nich odvoláva, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, vedúci rozpočtovej organizácie spravujúci príslušný systemizovaný osobný stav alebo jeho zodpovedný zástupca. Vedúceho organizácie ustanovuje a odvoláva vedúci priamo nadriadenej organizácie. Kompetentný minister (vedúci ústredného úradu) môže si vyhradiť ustanovenie zamestnancov na určité dôležité funkcie v organizáciách jemu podriadených a odvolávanie z nich.

(4) Predpisy o ustanovení a odvolávaní hlavných (vedúcich) účtovníkov a ostatných pracovníkov účtárni ostávajú nedotknuté.

§ 5**Zvyšovanie odborných znalostí zamestnancov**

Vedúci jednotlivých rozpočtových organizácií a vedúci ich organizačných zložiek sú povinní všestranne sa starať o stále zvyšovanie politickej a odbornej úrovne zamestnancov, najmä sú povinní organizovať v spolupráci s orgánmi Revolučného odborového hnutia odborné kurzy, semináre a iné vhodné spôsoby školenia, ktoré by zamestnancom umožnili doplniť si potrebné znalosti, a na základe pravidelného hodnotenia pracovných výsledkov zamestnancov sústavne sa starať o ich správne rozmiestenie.

Funkčný plat**§ 6**

Funkčné platy sa určia podľa zásad uvedených v § 3 pre jednotlivé funkčné miesta zásadne platovým rozpätím.

§ 7

(1) Výšku funkčného platu určí jednotlivému zamestnancovi v rámci ustanoveného platového rozpätia orgán kompetentný na ustanovenie zamestnanca s prihliadnutím na rozsah a obťažnosť vykonávanej funkcie, na jeho odbornú kvalifikáciu a na doterajšie výsledky jeho činnosti. Pokiaľ je podľa platných predpisov kompetentná na ustanovenie zamestnanca vláda, určuje výšku jeho funkčného platu kompetentný člen vlády. Zamestnancovi, ktorý nespĺňa určité kvalifikačné predpoklady, sa určí funkčný plat spravidla dolnou hranicou platového rozpätia a nad túto hranicu len úmerne k stupňu dosiahnutého vzdelania a praxe s prihliadnutím na pracovné výsledky.

(2) Funkčné platy sa musia určiť tak, aby celkový náklad na funkčné platy systemizovaný podľa § 3 písm. c) nebol prekročený.

(3) Zamestnancovi, ktorý nespĺňa kvalifikačné predpoklady pre nedostatok vzdelania, sa určí pri ustanovení na funkčné miesto spôsob, ako si má doplniť znalosti potrebné pre výkon príslušnej funkcie, a primeraná lehota na to.

(4) Absolventom škôl, ustanoveným bez predchádzajúcej praxe, sa funkčný plat určí v rámci osobitných sadziieb na to určených (nástupný plat). Výšku nástupného platu a dĺžku času, po ktorý nástupný plat prislúcha, určí nomenklatúra funkcií a funkčných platov.

§ 8

Funkčný plat spojený so zastávaním funkčného miesta, na ktoré bol zamestnanec ustanovený, prislúcha odo dňa nastúpenia tohto miesta, ak ide o zamestnanca novoustanoveného. Pri zmene funkčného platu zamestnanca prislúcha mu funkčný plat v novej výške od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po dni, keď nastala skutočnosť odôvodňujúca túto zmenu (pri zmene výšky platu v rámci platového rozpätia od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po dni rozhodnutia), a ak je týmto dňom prvý deň v mesiaci, už od tohto dňa. Ak však bol zamestnanec preradený na funkčné miesto s nižším funkčným platom preto, že zanedbal alebo porušil svoje povinnosti, prislúcha mu nižší funkčný plat odo dňa preradenia.

§ 9

Osobný plat

(1) Zvlášť vynikajúcim odborníkom, ktorí vykazujú mimoriadne úspešné pracovné výsledky, môže kompetentný minister (vedúci ústredného úradu) a pri zamestnancoch národných výborov rada krajského národného výboru priznať namiesto funkčného platu osobný plat.

(2) Najvyššiu hranicu, do ktorej možno priznať osobný plat, a celkovú sumu, o ktorú možno pre poskytovanie osobných platov zvýšiť celkový náklad na funkčné platy, určí pre odbor jednotlivých ústredných úradov a pre aparát rád národných výborov všetkých stupňov v jednotlivých krajoch vláda alebo orgán ňou na to splnomocnený.

§ 10

Príplatok za zastupovanie

Zamestnanec, ktorý na služobný rozkaz zastupuje zamestnanca na funkčnom mieste s vyšším funkčným platom po čas dlhší ako 4 týždne, dostane za čas zastupovania presahujúci 4 týždne príplatok vo výške 15 % svojho funkčného platu. Funkčný plat s týmto príplatkom nesmie prevýšiť funkčný plat, ktorý by prislúchal zastupujúcemu zamestnancovi, keby bol ustanovený na príslušné funkčné miesto.

§ 11**Nebezpečnostný príplatok**

Zamestnancom, ktorí trvale pracujú v prostredí, v ktorom je mimoriadne ohrozené ich zdravie, možno priznať nebezpečnostný príplatok podľa miery ohrozenia zdravia.

§ 12**Práca v úkolovej mzde**

(1) Pri prácach, pri ktorých sú pre to technické predpoklady a kde by nebola ohrozená akosť práce, sa zavedie práca v úkolovej mzde.

(2) Podrobnejšie predpisy vydá kompetentný ústredný úrad po dohode s Ministerstvom financií a s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia; ak ide o predpisy platné pre odbor viac ústredných úradov, Ministerstvo financií po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a s Ústrednou radou odborov.

§ 13**Prémie**

Za preukázateľné úspory alebo lepšie hospodárske výsledky, ktoré zamestnanci dosiahli svojou zásluhou, môžu sa poskytovať prémie podľa zásad schválených vládou alebo orgánom ňou na to splnomocneným.

§ 14**Jednorazové mimoriadne odmeny**

Za významné pracovné zásluhy, najmä za splnenie dôležitých úloh nad rámec obvyklých povinností zamestnanca, za zlepšenie organizácie práce alebo zavedenie dokonalejších pracovných metód a za mimoriadnu iniciatívu v práci môžu sa poskytovať jednorazové mimoriadne odmeny.

§ 15**Vecné plnenia**

Vecné plnenia možno priznať len potiaľ, pokiaľ sú odôvodnené osobitnými pracovnými výkonmi alebo osobitnými povinnosťami. Inak možno zamestnancom poskytovať vecné plnenia len za náhradu zodpovedajúcu ich všeobecnej cene.

§ 16**Práca nad čas a v dňoch pracovného pokoja**

(1) Pracou nad čas je práca, ktorú koná zamestnanec z nariadenia vedúceho príslušnej organizácie alebo jeho zodpovedného zástupcu nad pracovný čas určený pre neho príslušnými predpismi pre týždenné obdobie, a ak ide o zamestnanca pracujúceho v pravidelných pracovných smenách v nepretržitej prevádzke, pre štvortýždenné obdobie. Do odpracovanej doby sa pritom započítava i pracovná doba, po ktorú zamestnanec nemohol pracovať, za ktorú mu však prislúcha plat alebo peňažné dávky národného poistenia nemocenského.

(2) Prácu nad čas možno nariadiť len výnimočne, ak je to nevyhnutne nutné pre včasné splnenie nepredvídaných úloh, pre zabezpečenie nerušenej nepretržitej prevádzky alebo ak ide o neodkladné práce opravné alebo udržiavacie; nariadiť prácu nad čas pre splnenie plánovaných úloh možno iba so súhlasom bezprostredne nadriadeného úradu.

(3) Za nariadenú prácu nad čas alebo v deň pracovného pokoja sa poskytne náhradné voľno v rozsahu doby odpracovanej nad čas. Peňažnú odmenu za túto prácu možno výnimočne poskytnúť iba v prípadoch a vo výške určenej vládou.

(4) Zamestnancom ustanoveným na funkčných miestach, pre ktoré je vzhľadom na povahu funkčnej činnosti týchto zamestnancov určený funkčný plat už s prihliadnutím na prácu konanú nad určený pracovný čas, sa poskytne náhradné voľno len za prácu nadčasovú konanú v noci a vo dňoch pracovného pokoja.

(5) Za pracovnú pohotovosť nariadenú nad určený pracovný čas sa poskytne náhrada v rozsahu a za podmienok, ktoré určí kompetentný minister po dohode s ministrom financií a s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia.

§ 17

Odmeny za vedľajšiu činnosť v štátnej správe

Za činnosť, ktorú zamestnanec vykonáva vo vlastnom alebo v inom odbore štátnej správy popri všetkých úlohách zodpovedajúcich funkčnému miestu, na ktoré je zaradený, sa poskytne osobitná odmena.

§ 18

Nárok na funkčný (osobný) plat po dobu neprítomnosti v práci

O nároku na funkčný (osobný) plat po dobu neprítomnosti v práci platia až do novej všeobecnej úpravy doterajšie predpisy o poskytovaní základného platu po dobu tejto neprítomnosti.

§ 19

Zročnosť pracovných príjmov

Pracovné príjmy ustanovené týmto nariadením sú zročné pozadu v lehotách, ktoré určí Ministerstvo financií.

§ 20

Doplatky a preplatky na pracovných príjmoch

(1) Nárok na pracovné príjmy sa premlčuje v troch rokoch odo dňa ich zročnosti.

(2) Vrátenie neprávom vyplatených súm pracovných príjmov (preplatkov) možno požadovať len vtedy, ak vedel zamestnanec alebo ak musel z okolností predpokladať, že ide o sumy nesprávne vymerané alebo omylom vyplatené, a len najviac za uplynulú dobu troch rokov.

§ 21

Administratívne zrážky

Pohľadávky štátu vzniknuté z pracovného pomeru alebo so zreteľom naň možno uhradzovať administratívnymi zrážkami z pracovných príjmov bez ohľadu na predpisy o exekúcii. Tieto pohľadávky sa uhradia pred všetkými ostatnými aj skorej zaznamenanými pohľadávkami vyjmúc nárok na úhradu osobných potrieb zo zákona. Podrobnejšie predpisy vydá Ministerstvo financií.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 22

Prevod zamestnancov do platov ustanovených týmto nariadením upraví vláda.

§ 23

Platové pomery civilných zamestnancov rozpočtových organizácií v odbore Ministerstva vnútra, na ktoré sa toto nariadenie nevzťahuje, a platové pomery civilných zamestnancov v odbore Ministerstva národnej obrany upravia kompetentní ministri po dohode s ministrom financií a so súhlasom Štátnej systemizačnej komisie podľa zásad tohto nariadenia a predpisov podľa neho vydaných.

§ 24

Dokiaľ nebude vykonaná systemizácia osobných stavov zamestnancov jednotlivých rozpočtových organizácií podľa tohto nariadenia, spravujú sa platové pomery týchto zamestnancov doterajšími predpismi.

§ 25

Bližšie predpisy na vykonanie tohto nariadenia, pokiaľ sa v ňom neustanovuje inak, vydá vláda, popřípade orgány, ktoré na to splnomocní.

§ 26

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Ďuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.

